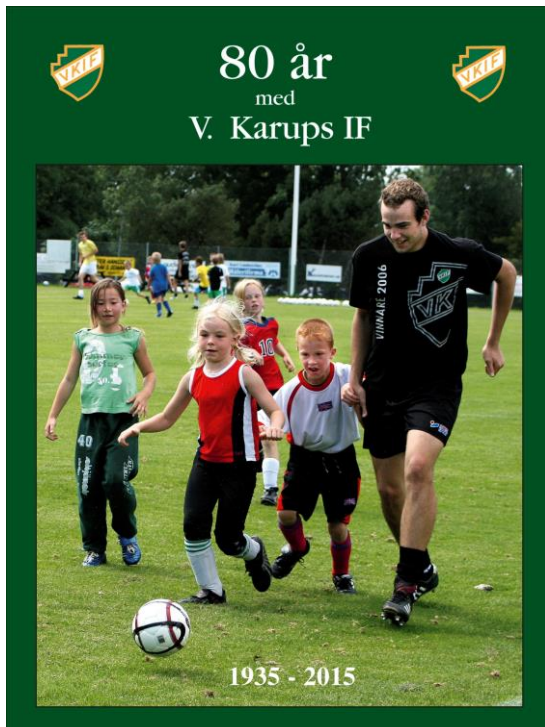

Välkommen till

Nyhetsbrev nr 3-2015

från Kalle Eriksson och Bjäreförlaget

Omslaget till boken "80 år med V. Karups IF"

Två världar men en förening

Eftersom boken "80 år med V. Karups IF" nu har utkommit och jag har en fin bild på omslaget, återkommer jag till ett ämne, som jag redan behandlat i tidigare Nyhetsbrev. Tillsammans med mina båda medarbetare i redaktionen, Hasse Lindström och Göran Eldh har vi strävat efter att lyfta fram några speciella "karaktärsdrag" ur det vidlyftiga material som naturligt nog samlats under alla dessa 80 år:

- Förändringen. Föreningen då och föreningen nu känns som två vitt skilda världar. Ändå känns det som att så mycket förenar dessa båda världar: idealiteten, kamratskapet, klubbkänslan, kärleken till världens äldsta leksak – bollen.
- Satsningen på en bred ungdomsverksamhet. Mängder av knattelag konkurrerar om tider för träning och matcher.
- Framgångarna för den föredömligt drivna damfotbollen. 2013 tog A-laget steget in i finrummet. Div. 2.
- Herrseniorerna som har utvecklats starkt och etablerat sig på en hedrande hög nivå.
- De ideella insatserna. Hundratals medlemmar hjälper till som tränare, lagledare, chaufförer, inspiratörer, organisatörer, volontärer vid loppis, parkeringar etc.....
- Idrottsplatsen. En välskött och uppskattad samlingspunkt för bygdens invånare i alla åldrar.

Boken vänder sig till fler än föreningens medlemmar. Den är intressant för var och en som är intresserad av idrott som social företeelse och – förstås – för alla som har anknytning till V. Karup. Den finns att köpa i VKIF:s egen Loppisbutik i V. Karup.

Ja, ja. Jag vet! Många av mina läsare bor ju på annat ort. I annat land... i Europa, Amerika, Asien, Australien. Tillhör du den gruppen – skicka ett mejl till vkif@bjarenet.com och beställ.

PS.

Efter det att ovanstående skrivits, ser jag i vår lokala morgontidning en artikel om att boken nu släppts. I artikeln framhålles att jag har skrivit boken. Så är det inte. Det rätta är att jag har varit redaktör för boken. Jag har ingått i en redaktion, tillsammans med Hasse Lindström och Göran Eldh. Dessa båda har genom bl.a. med ihärdigt insamlade av material, värdefull faktakontroll och egna texter i hög grad bidragit till att skildringen av föreningens 80-år kunnat bli rik på innehåll. Därutöver har flera medlemmar bidragit med värdefullt material.

Ett tips till kommunfolket

Här bjuder jag gärna kommunfolket – såväl förtroendevalda som anställda – på ett tips för var och en som vill lära känna verksamheten inom kommunens idrottsföreningar. Ämnet är nämligen allmängiltigt. Det som skildras i VKIF:s bok finns det ju motsvarigheter till i andra klubbar.

Det här är en omfattande och värdefull verksamhet, som varje kommunpolitiker har anledning att lära känna – för att bl.a. kunna värdera behovet av kommunalt stöd.

Jag föreslår därför som en första åtgärd, att kommunen förser var och en i kommunfullmäktige med var sitt ex.

Blir det prejudicerande?

Men vaddå? Det är bara bra om kommunfullmäktiges ledamöter skaffar sig ett litet bibliotek med information om flera av de ideella föreningarna. Det är ju utmärkt material som ger ökad kunskap hos den, som ju i sitt uppdrag har ett övergripande ansvar för att skapa de yttre förutsättningarna för idrottsverksamhet.

Sorgebud i fotbollens värld

Nyligen kom budet om att ännu en av min ungdoms idoler inom fotbollens värld har lämnat oss. Legendaren Calle Palmér har gått bort. Han var den siste som var kvar av det legendariska landslaget från VM i Brasilien 1950.

Calle Palmer spelade i Malmö FF. Suveränt lag i Sverige i slutet på -40-talet. Vann SM-guld tre år i rad.

Jag fick inte nöjet att spela mot Calle Palmér. När jag debuterade i Helsingborgs IF 1954, hade han lämnat Malmö FF och blivit proffs i Italien. Calle Palmér var liten till växten. Närmast späd. Samtidigt en gudabenådad fotbollsspelare. Han kunde smeka bollen med sina känsliga fötter. Hans smörpassningar till sina lagkamrater var delikatesser.

Under senare år är det många av Calle Palmérs generation som lämnat oss. Åldersmässigt är det ju också "min generation". Jag har noterat många sorgebud bland såväl de spelare som var mina lagkamrater i Helsingborgs IF som bland de spelare i andra lag som vi mötte på 1950-talet. Det börjar kännas ensamt när jag tittar på lagbilderna från de åren.....

Dessa ständiga påminnelser.....

Potatis på menyn...

...har det då och då varit i mina Nyhetsbrev. Inte så underligt när man bor i Sveriges centrum, när det gäller tidig potatis.

Jag har bl.a. nämnt vårt samarbete med Jonas Alströmers stad, Alingsås, och våra besök vid den årliga potatisfestivalen där. Vi var där för att marknadsföra Bjäre och potatisen från Bjäre. Då har jag också berättat om vårt samarbete med turistchefen i Alingsås. Vi noterade att hon heter Alströmer!! Dessutom: hon är i rakt nedstigande led ättling till den från våra historieböcker välkände Jonas Alströmer!!

Häromdagen damp det ner ett mejl från min dåvarande kollega - AM. Alströmer. Hon har noterat att jag uppmärksammat Alingsås, potatisen och Alströmer. Nu ville hon passa på att tacka för detta och samtidigt tacka även för våra besök och den medförda bjärepotatisen till festivaldeltagarna.

Vi å vår sida tackar för allt det vänliga bemötande vi fick under dessa år. Vi kände oss "hemma" i Alingsås.

Rallaren som inte fick gifta sig

Mitt arbete med att dokumentera de 130 år då vi åkt på räls ÖVER Hallandsås har väckt intresse. Många har hört av sig. I några fall med värdefulla bidrag till arbetet med boken. Ett exempel på detta är Curt Johnsson från Röstånga. Han har berättat om sin morfars far, (som vi tillfälligt kan döpa till August.) Det är en berättelse som han fått från hembygdsforskaren Sture Jönsson.

August var en av de många rallarna, som byggde järnvägen över Åsen. Under tiden järnvägsbygget pågick, bodde han hos en lantbrukare i Salomonhög. I dalen nedanför bodde en ung flicka, (här tillfälligt döpt till Lotta). Hon bodde hemma hos sina föräldrar.

Tycke uppstod mellan de unga två. Så mycket tycke att det blev ett barn.

De båda förälskade unga ville gifte sig, men – som det framgår av texten i kyrkoböckerna - kunde rallaren inte förevisa erforderliga dokument i samband med hindersprövningen.

Rallaren och Lotta fick inte gifta sig.

Hur det gick för de båda unga – och för barnet - får du läsa om i boken.

Det innebär, att du får ge dig till tåls till december i år.

Även du har kanske något att berätta när det gäller järnvägen. Bygget eller de 130 åren som följt. Hör gärna av dig i så fall

Båstad på sämre halvan. Och den bättre...

Den utmärkta och innehållsrika tidningen PRO-pensionären gör då och då syneförrättningar om hur läget är i landets kommuner när det gäller pensionärerna situation. Nu senast gäller det en undersökning om mediciner och medicinering. För landet som helhet gäller, att bortåt hälften av alla över 80 år ordineras tio eller fler mediciner. En knapp tredjedel av denna grupp ordineras direkt olämpliga mediciner. Studien visar att det är stora skillnader mellan kommunerna.

Det är väl känt inom vetenskapen, att olämpliga läkemedel kan leda till förvirring, hallucinationer, yrsel och fall-olyckor. Det här innebär, att det här är ett problem för såväl den enskilde som får fel medicin som för

samhället, som får ökade kostnader för vården.

En tabell med kommunerna i Skåne visar, att Båstads kommun hamnar på den sämre halvan när det gäller olämpliga läkemedel. 27,7 procent av 80+invånarna har fått olämpliga läkemedel. Värst i Skåne är Trelleborg med 35,3 procent

I tabellen för antalet läkemedel för denna grupp ligger Båstad bättre till.

Där hittar vi Båstad på en hedrande nästjumboplats bland landets kommuner.

Dock är talen mycket högre i denna tabell. Östra Göinge toppar i Skåne med 54 procent. I Båstad är det 40,8 procent av 80+ som får 10 eller fler mediciner.

Det stundar bokrea...

....runt om i landet. Du som läst mina tidigare Nyhetsbrev har kunnat notera att jag har en egen bokhandel med en ständig bokrea på mina tidigare böcker för Nyhetsbrevets läsare.

Det återstår några exemplar av tidigare böcker i lagret. Nu skall de sista resterna bort. Därför har jag nu under de närmaste två veckorna en...

....Super-rea !!

Här är böckerna och de tillfälliga super-reapriserna.

Boktitel

	Ordinarie pris	Vanligt reapris	Super-reapris
Så blev Båstad tennis	225	100	50
Bilder av ett sekel i Bjäre	330	150	100
Vår bjärehistoria i bild	350	150	100
Bjärebör berättar	Slutsåld		
Strövtåg i Bjäres historia	330		

Tiden för super-rean är begränsad. Böckerna kan hämtas hos mig på Hallavaravägen 102. Om du så önskar, skickar jag. Porto mm tillkommer då.

Fler har reagerat mot vår tids ljudterror

I förra Nyhetsbrevet tog jag upp frågan om problemet med den alltför höga ljudnivån på våra arbetsplatser. Jag exemplifierade med arbetsplatsen skolan.

Jag vet inte om det är en tillfällighet men direkt efter det att

Nyhetsbrevet hade lämnat min dator, har jag i TV, radio och tidningar kunnat notera en rad av program och artiklar om just problemen med störande ljud.

Dessutom har några av mina läsare hört av sig och instämt i mina synpunkter. Av de nämnda mediaproduktionerna att döma är det uppenbarligen så, att våra dagars många fall av utbrändhet, allmän trötthet, depression mm kan kopplas till de skadliga effekterna av oönskat ljud.

Hör gärna av dig med dina synpunkter.

”Använd icke tändsticka. Vrid endast på knappen”!

Det händer ju då och då att vi – folk i allmänhet – blir rädda för att använda det nya – och okända – som då och då dyker upp inom teknikens värld.

Då kan det vara välgörande att titta tillbaka på hur det varit förr – för inte så länge sedan.

Exempelvis från den tiden när elektrisk ström kom och ersatte våra fotogenlampor, karbidlampor och stearinljus.

Att få ljus i sitt hus genom att bara vrida på en knapp var till en början något otroligt och märkvärdigt.

Ett litet exempel på rädslan för att använda det okända får vi genom att läsa en gammal skylt invid en strömbrytare i ett hotell någonstans i Skåne i början av 1900-talet:

”Detta rum är utrustadt med Elektrisk Belysning

Försök icke att tända med tändsticka. Vrid endast på knappen invid dörrposten

Båstad gav Pär Lagerkvist inspiration

Många har under årens lopp kommit till Bjäre och Båstad för att finna ro, stimulans och inspiration. Målare. Diktare. Politiker. Affärsmän.

Jag har i tidigare brev berättat om när den blivande presidenten, Kennedy, gästade Båstad och Bjäre tillsammans med en svensk kvinna. Jag har också berättat om superfilmstjärnan Richard Gere, som – även han med en svensk flickvän- tillbringade några dagar och nätter i Kattvik. Något som gav massor av jobb åt paparazifotografer.

Den här gången tar jag fram fram en av de riktigt stora inom svensk litteratur - Pär Lagerkvist.

1916, när han upplevt en krisig period i sitt liv, hade han flytt Sverige och hamnat i Danmark. Via korta anhalter i Mölle och Humlebaeck blev det Båstad för Pär. I sitt sällskap hade han då Karen Sörensen, som han träffat i Danmark. Mellan dem hade utvecklats en spänningsfylld relation, som litteraturbedömare anser, att man kan spåra i Lagerkvists litteratur. Bl.a. i ”Den svåra resan”, som anses vara en fortsättning på hans stora verk, ”Gäst hos verkligheten”.

I ”den svåra resan” får vi följa bokens huvudpersoner – Anders och Hilde – under deras vistelse i Båstad.

Efter vistelsen i Båstad fortsatte Pär och Karen sitt nomadliv. De gifte sig 1918. Efter att ha levt åtskilda under flera år skilde de sig 1924.

Så köpte vi brännvin när seklet var ungt

1907 fick Båstad sitt Utminuterings- och Utskänknings AB. Det som vi idag kallar Systembolaget.

Från början var bolaget inrymt i Båstadgården, dvs vid torget i Båstad. VD var då F.A. Kull.

”Bolaget” höll affären öppen alla vardagar – utom när det var marknad i byn eller när det var beväringsmönstring

Priset för en liter renat brännvi var vid den tiden 1 kr. Köpte man minst 10 liter sänktes literpriset till 90 öre.

På disken fanns alltid ett glas till kundernas tjänst för att utprova varan.

Utminuteringen skedde från stora fat.

1910 ändrades namnet på verksamheten till Båstads Sprit AB.

”...när byns töser och paugar samlades...”

Sante Gudmundsson bodde i Förslöv. Hade skaffade sig djupa kunskaper om Bjäres historia. Kunskaperna fick han dels genom att lyssna till personer som berättade och dels genom att läsa i gamla handlingar.

Bl.a. skildrade han ungdomens nöjesliv för några generationer sedan.

- När husbondefolket var bortbjudna på kalas hände det att ungdomarna i huset bjöd in andra ungdomar till gården. Det kunde bli en trevlig kväll då byns töser och paugar samlades. Vi lekte och sjöng visor. Alltid var det någon som hade munspel eller dragspel med sig. Vi dansade Slätt, Runtenom, Mazurka, Polka, Galopp, Fingerpolka. Även ringdanser förekom.

- Vi sjöng också. Visor och ballader. Alpens ros, Lejonbruden, Lilla Anna, Kors på Idas grav, Älvsborgsvisan... Jag förmodar att du, liksom jag, slås av tanken på att jämföra med dagens kultur. Tanken svindlar när man tänker på att det som Sante skildrar inte ligger särskilt långt tillbaka i tiden. Inte i ett historiskt perspektiv. Förändringarna går fort på det här området.

Byn som vägrar att ge upp.

En gång fanns det tre livsmedelsbutiker i byn, Dessutom ett charkuteri, en lång rad hantverkare, mejeri, sköterskemottagning, barnavårdscentral, barnmorska, brandkår, polis/ fjärdingsman, bryggeri, bank och förmodligen åtskilligt fler servicefunktioner som jag i hastigheten inte kommer på. Så kom nedläggningens tid. Den ena affären efter den andra försvann. Försvann gjorde också praktiskt taget alla de övriga serviceinrättningarna. I somras stängdes den sista livsmedelsbutiken i byn.

Då var det några som tyckte att nu har det gått för långt. I stället för att bara beklaga utdödningen av byn, satte man igång med att blåsa liv i den. Nu ser vi tecken på detta. Ett byaråd har bildats. Det kan vi se på webben. Nu vill man ha ortsborna med sig i olika slag av aktiviteter. Idag är det allmänt möte i Bygdegården. Ämne: framtiden.

Kan trenden brytas?

Alla kommuner i landet verkar för att öka antalet invånare. Man vill ha fler skattebetalare, som medverkar till att skapa de resurser som krävs för att upprätthålla bl.a. den gemensamma servicen. Valfärden.

Vår kommun är förstås inget undantag. Hittills har ansträngningarna inte varit framgångsrika.

Den sneda fördelningen av invånare mellan olika åldrar har blivit allt snedare. Det är länge sedan den s.k. befolkningspyramiden liknade en pyramid.

Med tanke på den där pyramiden är det givetvis gruppen unga barnfamiljer som kommunen främst vill ha som nya kommuninvånare.

Verkligheten är en annan. Det är främst äldre personer som flyttar in.

Vad göra?

Jobb förstås. Billigare boende än vad som nu är fallet. Fyll gärna på i förslagslistan.

Sen kommer nästa led av frågor: hur agera för att skapa fler jobb, billigare mark till bostäder och allt det andra som krävs för att kommunen skall bli attraktiv för fler, främst yngre personer. Jag har tankar om det, men mina Nyhetsbrev tenderar att bli alltför långa och jag tvingas avstå för tillfället. Återkommer.

Skriv gärna. Kom med dina förslag.

I konstens värld

- Jag har hört att herrn har köpt en Rembrandt.
- Va? Jag visste inte ens att han hade körkort!

Dags för avdelningen språk. Helan går.

Minns du skoltidens språklektioner och det där med fonetisk skrift.

”Ljudenlig skrift”

För en tid sedan stötte jag på ett sådant exempel och som jag gärna vidarebefodrar. Det handlar om att lära engelsmän att sjunga ”Helan går” med hjälp av ljudenlig skrift. Varsågod och sjung:

Hell and gore
Chung hop father Allan. Allan ley
Hell and gore
Chung Hop father Allan ley
An then some in the hell and tar
And hell are in the half and four
Hell and gora
Chung hop father Allan ley.

Eftersom vi har en liten stund kvar

innan det ringer ut för vår språklektion, kan vi ta en liten övning i det språk som talades här i Skåne för en tid sedan. Det handlar om Skånes skönhet.

En slättbo turistar i Värmland och får frågan om han inte tycker att det är mycket naturskönt i Värmland.

-Så vackert har ni ändå inte nere i Skåne?

- Ouh, där e meed grannare. Bara himmel å blannsä!

Jag tror vi hinner med en till innan det ringer ut. En liden en. Den är utformad på ett vanligt tema i de gamla skånedialekthistorierna.

Far ligger på sofflocket. Sonen säger:

- Hör far, hont de sjonger i skorstenen.

Fadern:

- Hör säl din lade drul

Från dialektövning till ordblomster i försäkringsvärlden.

- Den döde kom cyklande från vänster
- Jag talade om för den andre idioten vad han gick för och fortsatte
- Olyckshändelsen orsakades av att vägen krökte.

Lektionen är slut Det ringer ut. Nu kan du ta rast och gå ut.

Slut för idag. Tack för idag.

Avslutar som vanligt.

Om du i fortsättningen inte vill få mina Nyhetsbrev – meddela mig i ett mejl.

Kalle

Kalle Eriksson - Bjäreförlaget - Hallavaravägen 102 - 269 91 Båstad
Tel. 0431-365332